

the 1990s, the incidence of *S. pneumoniae* meningitis in children has declined in many countries [10].

There are a number of reasons why the incidence of meningitis due to *S. pneumoniae* may have declined in children. First, the incidence of pneumococcal carriage in children has declined in many countries [11]. Second, the incidence of pneumococcal carriage in children may have declined because of the widespread use of pneumococcal polysaccharide vaccines in children [12]. Third, the incidence of meningitis due to *S. pneumoniae* may have declined because of the widespread use of penicillin in children [13].

There are a number of reasons why the incidence of meningitis due to *S. pneumoniae* may have declined in children. First, the incidence of pneumococcal carriage in children has declined in many countries [11]. Second, the incidence of pneumococcal carriage in children may have declined because of the widespread use of pneumococcal polysaccharide vaccines in children [12]. Third, the incidence of meningitis due to *S. pneumoniae* may have declined because of the widespread use of penicillin in children [13].

There are a number of reasons why the incidence of meningitis due to *S. pneumoniae* may have declined in children. First, the incidence of pneumococcal carriage in children has declined in many countries [11]. Second, the incidence of pneumococcal carriage in children may have declined because of the widespread use of pneumococcal polysaccharide vaccines in children [12]. Third, the incidence of meningitis due to *S. pneumoniae* may have declined because of the widespread use of penicillin in children [13].

There are a number of reasons why the incidence of meningitis due to *S. pneumoniae* may have declined in children. First, the incidence of pneumococcal carriage in children has declined in many countries [11].

Second, the incidence of pneumococcal carriage in children may have declined because of the widespread use of pneumococcal polysaccharide vaccines in children [12].

Third, the incidence of meningitis due to *S. pneumoniae* may have declined because of the widespread use of penicillin in children [13].

There are a number of reasons why the incidence of meningitis due to *S. pneumoniae* may have declined in children. First, the incidence of pneumococcal carriage in children has declined in many countries [11]. Second, the incidence of pneumococcal carriage in children may have declined because of the widespread use of pneumococcal polysaccharide vaccines in children [12].

Third, the incidence of meningitis due to *S. pneumoniae* may have declined because of the widespread use of penicillin in children [13].

There are a number of reasons why the incidence of meningitis due to *S. pneumoniae* may have declined in children. First, the incidence of pneumococcal carriage in children has declined in many countries [11]. Second, the incidence of pneumococcal carriage in children may have declined because of the widespread use of pneumococcal polysaccharide vaccines in children [12].

yengeç konserveleme gemisi

kobayaşı takici

japonca aslından çeviren: devrim çetin güven

sunuş: devrim çetin güven

ayrıntı: 1184 / klasik dizisi: 35

yengeç konserveleme gemisi / kobayaşı takici (小林多喜二)

özgün adı / kanikösen (『蟹工船』)

japonca aslından çeviren / devrim çetin güven

sunuş / devrim çetin güven

yayıma hazırlayan / özge ayça yenidoğan

son okuma / ahmet batmaz

bu kitabın türkçe yayım hakları
ayrıntı yayınları'na aittir.

kapak illüstrasyonu / berat pekmezci

kapak ve görsel tasarım / gökçe alper

dizgi / kâni kumanovalı

baskı: ali laçın - barış matbaa-mücellit
davutpaşa cad. güven san. sit. c blok no. 286
topkapı/zeytinburnu - istanbul - tel. 0212 567 11 00
sertifika no: 33160

birinci basım: mayıs 2018 / baskı adedi 2000
isbn 978-605-314-283-6 / sertifika no: 10704

ayrıntı yayınları basım dağıtım san. ve tic. a.ş.
hobyar mah. cemal nadir sok. no: 3 cağaloğlu - istanbul
tel: (0212) 512 15 00 faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr
info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi
facebook.com/ayrintiyayinevi
instagram.com/ayrintiyayinlari

kobayaşı takici (小林多喜二)

13 Ekim 1903'te Akita Vilayeti'nin Şimokavazoi köyünde doğdu. Ailesi ekonomik nedenlerle yazar henüz 4 yaşındayken Hokkaido Adası'nın Otaru kentine göç etmek zorunda kaldı. 1924'te Otaru Ticaret Yüksekokulu'ndan mezun oldu ve Hokkaido Sömürge Bankası'nda çalışmaya başladı. Öğrencilik yıllarında dönemin ünlü yazarı Şiga Naoyadan ve proletarya edebiyatından etkilenerek kaleme aldığı öykülerini muhtelif dergilere gönderdi. *Mücadele Bayrağı* dergisinde yayımlanan "15 Mart 1928" (1928) ve *Yengeç Konserveleme Gemisi* (1929) başlıklı eserleri muazzam bir ilgi gördü ve Takici Japon proletarya edebiyatının en gözde yazarlarından biri haline geldi. "Gaip Toprak Ağası" ("Fuzai Cinuşi", 「不在地主」, 1930) adlı öyküsü neşredildikten sonra bankadaki görevine son verildi. Bunun üzerine Tokyo'ya gitti ve siyasi faaliyetlere odaklandı. Başlığı sonradan öykünün kadın kahramanına atıfla "Yasuko" olarak değiştirilecek olan "Yeni Kadının Portresi" ("Şincosei Katagi", 「新女性氣質」, 1931) ve ölümünden sonra yayımlanan "Bir Partilinin Hayatı" ("Töseikatsuşa", 「党生活者」, 1933) gibi tefrika metinleriyle Japon kültür dünyasında yepyeni rüzgârlar estirdi. Daima radikal siyasetin kalbinde yer alan Takici Japonya Proletarya Yazarları Birliği Genel Sekreterliği'ni yürütürken 1931 sonbaharında Japonya'nın Mançurya'yı işgali üzerine, bu emperyalist yayımlarıya karşı çıktı, o zamanlar yasadışı olan Japonya Komünist Partisi'ne üye oldu. 1932 Mart'ında, kendisinin de aktif rol aldığı Japonya Proletarya Kültür Konfederasyonu'na yönelik büyük sindirme operasyonları esnasında direniş faaliyetlerini yer altında sürdürdü. 20 Şubat 1933'te *Tokkō* addedilen Özel Yüksek Polis Birimi'nce tutuklandı. Gördüğü ağır işkenceler sonucunda hayatını kaybetti. Cesedine otopsi yapılması engellendi ve ölüm nedeni "kalp krizi" olarak açıklandı. *Tokkō* polisi yazarın cenazesinde, merasimin yapıldığı mekânı basarak birçok kişiyi tutukladı. 1930 ve 40'lardaki tüm unutturma girişimlerine rağmen, *Yengeç Konserveleme Gemisi*'nin başı çektiği eserlerinin özgünlüğü ve dinamizmiyle belli kritik dönemlerde yeniden keşfedilen Kobayaşı Takici günümüzde ulusal sınırları aşarak dünya proletarya edebiyatının en müstesna yazarlarından biri haline gelmiştir.

devrim çetin güven

Karşılaştırmalı Edebiyatçı ve Japon Edebiyatı araştırmacısı Güven, Tokyo Üniversitesi Sanatlar ve Bilimler Enstitüsü'nde 2004'te Yüksek Lisansını, 2013'te Doktorasını tamamladı. Prof. Dr. Komori Yöiçi'nin danışmanlığında yürüttüğü lisansüstü araştırmalarında modern Japon edebiyatı metinlerinin Batı ve "Üçüncü Dünya Edebiyatı" eserleriyle etkileşimini postkolonyal bir perspektiften çözümlledi. Japon çağdaş edebiyatının en üretken ve aykırı figürlerinden olan 1994 Nobel Edebiyat ödüllü Öe Kenzaburō üzerine uzmanlaştı. İnan Öner ile birlikte tercüme ettiği ünlü postmodern kültür kuramcısı Karatani Kojin'in *Derinliğin Keşfi-Modern Japon Edebiyatı'nın Kökenleri* (Metis, 2011) başlıklı çalışması Türkçede yayımlanan ilk Japon edebiyat kuramı oldu. Seirai Yüiçi'nin *Nagazaki* (Dedalus, 2016) ve İkezawa Natsuki'nin *Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız* (Ayrıntı, 2017) gibi 21. yüzyıl Japon edebiyatının dikkat çeken eserlerini Türkçeye kazandırdı. Keio Üniversitesi'nde Türkçe, Japonya Dışişleri Bakanlığı Araştırma Enstitüsü'nde Türkçe ve çeviri, İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde ise Japonca dersleri vermiş olan Güven halen Dokuz Eylül Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü'nde öğretim üyesidir.

içindekiler

sunuş

devrim çetin güven / yengeç konserveleme gemisi'nin
21. yüzyılda "bir kez daha", "yeniden doğuşu".... 9

yengeç konserveleme gemisi

1.....	31
2.....	44
3.....	58
4.....	75
5.....	94
6.....	110
7.....	117
8.....	125
9.....	132
10.....	138
ek.....	153

devrim çetin güven

*yengeç konserveleme gemisi'nin 21. yüzyılda
"bir kez daha", "yeniden doğuşu"*

günümüz japon edebiyatının "davetsiz misafiri"

2 1. yüzyılın eşiğini geçeli henüz 8 yıl olmuştu ki Japonya'da mucizevi bir gelişme yaşandı. Geçen yüzyılın ilk yarısında, daha somut bir ifadeyle 1929'da yayımlanmış bir proletarya (işçi sınıfı) edebiyatı eseri "yeniden keşfedildi". Neredeyse 80 yaşında olan bu eser o kadar müthiş bir enerjiye ve canlılığa sahipti ki muazzam bir ilgi gördü, yazarı Kobayaşi Takici (1903-33) adeta 21. yüzyıl Japon edebiyatı mozaığının önemli bir parçası gibi düşünülür oldu. Bir süredir üzerine örtülen "ölü toprağı" nı silkip "yeniden doğarak", "bir kez daha ayağı kalkan" bu eserin adı *Yengeç Konserveleme Gemisi*'ydi.

Bu tuhaf başlıklı kısa romandaki olaylar yasalara göre ne gemi, ne de fabrika olan garip bir ortamda, Hakodate Limanı'ndan Kamçatka (SSCB) sularına açılan Hakkō-maru adlı yengeç konserveleme gemisinde, 1920'lerde geçer. Eserde madencilik, çiftçilik, balıkçılık, üniversite öğrenciliğı gibi farklı kesimlerden gelen ve iş güvenliğı, beslenme, sağılık, dinlenme, yıkanma gibi temel haklarından büyük ölçüde mahrum bırakılan mevsimlik işçilerin gemideki gündelik yaşamları betimlenir. Üstelik işçilerin sadist şefi Asakava'nın

başını çektiği idareci kesim bununla da yetinmeyip hor gördükleri emekçilere çeşitli zulüm ve eziyetlerde bulunur. Her türlü yasadan soyutlanmış bu “sömürü cehennemi”nde karşımıza çıkan işçiler ücretli emekçilerden ziyade “köle”lere yakındırlar. Onların durumu, bilhassa 19. yüzyıl boyunca ve 20. yüzyılın ilk yarısında dünyanın çeşitli sömürge bölgelerinde köle olarak çalıştırılan yerlileri ya da işgücü olarak Afrika’dan Amerika kıtasına zorla getirilmiş zenci köleleri andırır.

Anlatının ilerleyen aşamalarında geminin emekçi mürettebatının maruz kaldığı tahakküm, sömürü ve zulüm koşullarına direnme girişimlerine şahit oluruz. Bu girişimlerin esin kaynağı SSCB kıyılarına sürüklenen teknelerdeki balıkçıların “kızıl propaganda” ile temas etmeleridir. Üstelik onların bu mücadeleleri “koruma” amaçlı gemiye eşlik eden savaş gemisindeki askerlerin süngülenmiş tüfeklerinin ve zalim şef Asakava’nın tabancasının gölgesinde cereyan edecektir. Fakat bu cefa ve eziyetleri ve onlara direnişi, yazar Kobayaşı’nın öyle fazla ciddi ve kasvetli bir havada anlattığı sanılmasın. Hayır, tüm bu sömürü ve direniş, örneğin Émile Zola’nın *Germinal*’de (1885) yaptığı gibi kasvetli bir işçi sınıfı trajedisi olarak katı natüralist bir üslupta sunulmaz. Tam aksine emekçilerin cefa ve direnişlerine, trajik, dramatik öğelerle birlikte mütemadiyen mizah ve müstehcen bir grotesklik eşlik eder. Dahası, anlatıya, ünlü Fransız Rönesans (“Yeniden Doğuş”) edebiyatı yazarı François Rabelais’in *Gargantua ve Pantagruel’in Hayatı* (*La vie de Gargantua et de Pantagruel*, 1532-64) adlı beşlemesini (*pentalogy*) anımsatan karnavalesk, şenliksel bir hava hâkimdir. Tüm bu trajediyle komediyi hünerle harmanlayan anlatı teknikleri romana müthiş bir sürükleyicilik atfeder.

tarihsel arka plan: basındaki olaylardan kobayaşi'nin romanına

Şimamura Teru'nun işaret ettiği gibi *Yengeç Konserveleme Gemisi* 1920'lerin ortalarında, Hokkaido'daki gazetelerde yer bulan bazı gerçek olayları temel alır. Öncelikle bu tuhaf gemilerle ilgili bilgi vermekte fayda var. Metindeki “Hak-kō-maru”^{*} gibi SSCB'yle yengeç ve balık avı rekabetinde kullanılan bu fabrika-gemiler, ironik biçimde, Japon-Rus Savaşı (1904-05) esnasında Japon ordusunun “ganimet” olarak ele geçirdiği Rus İmparatorluğu'na ait hastane ve nakliye gemileridir. Neredeyse hurdaya çıkmış olmalarına aldırılmaksızın bunlar, içlerine konserveleme fabrikaları inşa edilerek “yengeç konserveleme gemileri”ne dönüştürüldüler. Bu fabrika-gemilerin faaliyetleri 1920 yılında başlasa da, Kamçatka sularında yoğun hâsılât ve kazancın elde edilmesi 1923'ten itibaren gerçekleşti.^{**}

Metinde, batmakta olan “Çiçibu-maru Gemisi”ne şef Asakava'nın engellemesiyle yardım edilmemesi ve bu nedenle çok sayıda can kaybı yaşanması epizodu hakiki bir vakayı temel alır. Gerçekten de, 26 Nisan 1926'da Çiçibu-maru adlı bir gemi Çişima Takımadaları sularında karaya oturmuş, gönderdiği SOS sinyallerinin diğer yengeç konserveleme gemilerince görmezden gelinmesi sonucu, 254 kişilik mürettebattan 161 kişi bu kazada can vermişti. Bu olay gazetelerde yer almış, diğer gemilerin sorumsuzluğu şiddetle kınanmıştı. Ayrıca Eylül 1926'ya gelindiğinde, Hakuai-maru

* Çember veya daire anlamına gelen *maru* (丸) kelimesi, Japonya'da gemi ya da tekne adlarına ilave edilen bir ek olarak kullanılır.

** Şimamura Teru, “Yorum” (“Kaisetsu”, 「解説」), Kobayaşi, Takici (yaz.), Fujio, Goo (çiz.), *Yarım Saatte Okunabilen... Üniversite Öğrencilerine Yönelik Manga, Yengeç Konserveleme Gemisi*, (*Sancuppon de Yomeru... Gakusei no tame no Manga Kanikōsen*, 『30分で読める。。。大学生のためのマンガ蟹工船』), Higaşi Ginza Yayınevi, Tokyo, 2006, s. 166-167.

ve Eikō-maru adlı fabrika-gemilerde miço ve balıkçılara yönelik kötü muamele ve şiddet de basında teferruatlı olarak ve sansasyonel bir şekilde yer bulmuş, çok sert biçimde eleştirilmişti.*

Fakat bu sırada medyada fazla yer bulamayan, önemsiz bir ayrıntı gibi geçirtilen başka bir olay olmuştu. Eikō-maru Gemisi'ndeki ağır çalışma koşullarına ve zulme dayanamayıp firara teşebbüs eden dört miço, işçi şefi ve ustabaşları tarafından demir sopalarla dövülmüştü. Bu keyfi ve aşırı şiddet eylemine karşı gemide “kendiliğinden”, spontane bir grev eylemi gerçekleşmişti. Kobayaşı Takici tüm bu olaylara yakın ilgi duydu, çalıştığı bankaya gelen gazetelerden kupürler derlemek, hafta sonları Hakodate'ye gidip incelemelerde bulunmak ve bire bir balıkçılarla görüşmek suretiyle olaylarla ilgili istihbarat topladı. Son derece titiz araştırmalara dayanarak 1928 Ekim sonlarında kaleme almaya başladığı kısa romanı *Yengeç Konservleme Gemisi*'ni (*Kanikōsen*, 『蟹工船』) 10 Mart 1929'da tamamladı.**

Dolayısıyla, yazar, 1920'lerin ortalarında vuku bulmuş bu bir dizi gerçek olayı birleştirip yoğunlaştırmak suretiyle tutarlı bir hikâyeye dönüştürmüştür. Fakat bu kısa roman elbette, sadece özgül tarihsel olaylara ışık tutmak gibi bir “aktüalite” peşinde değildir. Tüm “medeni” kanunların askıya alındığı “sömürü cehennemleri”nin evrensel bir hikâyesini yazmaktır yazarın asıl niyeti.

Gerçekten de hem yengeç (ayrıca somon ve deniz alabalığı) avı, hem de bunların gemi bünyesindeki fabrikalarda konservenmesi maksadıyla kullanılan bu gemilerde hiçbir kanun işlemiyordu. Zira bu gemiler anlatıda da açıklandığı gibi, fabrika sayılmadıkları için “Fabrikalar Kanunu”nun,

* A.g.e., s. 167.

** A.g.e., s. 167-168.

gemi sayılmadıkları içinse “Deniz Ticareti Hukuku”nun kapsamı dışında kalıyordu. Dolayısıyla, bu fabrika-gemiler, sermayeciler (kapitalistler) için tam bir “sömürü cennet”ini ifade ederken, balıkçılar, tayfalar, ateşçiler ve ergen miçolar içinse bir “sömürü cehennemi” anlamına geliyordu. Bu durum romanın daha ilk cümlesinde sarhoş bir balıkçı tarafından sade fakat çarpıcı bir üslupta dile getirilir:

“Hey, cehenneme gidiyoz lan!”

eserin dilsel zenginliği ve çeviri

Yengeç Konserveleme Gemisi'nin sürükleyiciliği sadece içeriğinden ileri gelmez. Metnin dilindeki zenginlik de bunda epay pay sahibidir. Anlatıda işçi sınıfının konuşma dili ile resmî yazı dili; bölgesel dil (taşrada yahut sömürgelerde konuşulan Japonca) ile standart dil (Tokyo Japoncası) bir çatışma içine sokulmuştur. Ayrıca, işçilerin şakalaşmaları, küfürleri, şarkıları, siyasi eleştiri ve şiarlarındaki (yer yer grotesklik, lirizm ve natüralizm de içeren) “gerçekçi” biçem ile özellikle işçi şefi Asakava'nın söylevleri ve yazılarında ifadesini bulan emperyalist-milliyetçi-ırkçı propagandalar-daki “romantik” biçem gibi karşıt alt-söylemler yan yana konularak metnin biçemi çeşitlendirilmiş, heterojenleştirilmiştir.

Bu heterojenliğe katkıda bulunan bir başka etmen dilin bozulması, çarpıtılması, parçalanmasıdır. SSCB topraklarındaki propagandayı çevirmekle yükümlü Çinli tercümanın yetersiz Japoncası ya da işçi önderlerinden “Kekeme” lakaplı balıkçının kendini “tam olarak” ve “zamanında” ifade etmesine engel olan kekeleme sorunu bunun en temel örnekleridir. Burada analitik bir tespitte bulunmak gerekirse, yazar bu iki karakter aracılığıyla emekçi sınıfların, içinde buldukları sefil koşulları “tam olarak” ve “zamanında”

kavrama, ifade etme araç ve donanımlarından mahrum bırakılmış olmalarını için içine bolca mizah da katarak dile getirir.

Öte yandan, anlatıda çalışma şartları ile doğanın hoyratlığı birbirine koşut bir şekilde betimlenir. Gerçekten de dondurucu soğuğu, karanlık, buzlu suları, dev dalgaları, şedit rüzgârları, yağmurları, karları, fırtınaları, kasırgaları, işçilerin ellerini parçalayan sert kabuklu yengeçleriyle doğanın acımasızlığı, adeta şef ve ustabaşlarının miçolara, balıkçılara ve diğer emekçilere yönelik zalimliğini destekleyen bir fon, bir arka plan oluşturur. Doğa koşullarının ve fabrika-gemideki yaşam ve çalışma koşullarının sertliği zalimliği, yer yer okuru ürperten, dehşete düşüren, rahatsız eden, sarsan, boğazını düğümleyen kuvvetli betimlemelerle verilir. Bu betimlemelerde neredeyse beş duyunun tamamına hitap eden metaforlar, yansıma sözcükler (*onomatopoeia*), ses efektleri ve sıfatlar seferber edilir. Bu tür romantik hatta gotik dil, yukarıda değindiğimiz grotesk, mizahi, lirik, trajikomik biçimle harmanlanınca muazzam bir dilsel zenginlik hâsıl olur. Böylesi bir dilsel-biçemsel çeşitliliğin romanın okunmasını fevkalade ilgi çekici ve dinamik kılan etmenlerden biri olduğuna şüphe yok.

Genel olarak Japonca'nın temel özelliklerinden olan yansıma sözcükler, ayrıca, bilhassa 1920'lerin Kuzey Japonyası'na has yerel lehçelerden kelime ve ifadeler, bunların yanı sıra yöresel ağızlar, şiveler, işçi sınıfının sokak ağzı, argo ve örtük ifadeler eseri dilsel açıdan son derece zenginleştirse de bu çoğulluğun çeviri için yarattığı zorluklar malumdur. Tüm bu zenginliği mümkün olduğunca etkili biçimde Türkçeye yansıtmaya, Türkçedeki karşılıklarını bulmaya, özgün metindeki biçemsel akıcılığı dilimizde hayata geçirmeye özen gösterdik.

Buna karşılık, dışlayıcı (*exclusive*) bir şekilde Japon kültürüne, gündelik yaşamına ve tarihine özgü olan kelimeleri, kavramları ve ibareleri zorlama bir şekilde “evrenselleştirmek”ten ya da kendi kültürel bağlamımıza yakınlaştırmaktan elden geldiğince kaçındık. Bu nedenle, bu tür ifadelerin özgün versiyonlarını koruyarak, anlamlarını kısa ve öz dipnotlarla sunmak suretiyle özgül bölgesel-tarihsel-kültürel bağlamı vermeye çalıştık.

“bireysel kahramanlar” yerine “meçhul, kolektif kahramanlar”

Diğer yandan, dünya proletarya edebiyatı bağlamında bakıldığında bu eser çarpıcı bir başka özgünlük arz eder: Eserde klasik anlamda “bireysel kahramanlar” yoktur. Örneğin Afrika kökenli kölelere yönelik sömürü ve şiddet meselesini işleyen ABD’li kadın yazar Harriet Beecher Stowe’un *Tom Amcanın Kulübesi* (*Uncle Tom’s Cabin; or, Life Among the Lowly*, 1852), maden işçilerinin insanlıkdışı çalışma koşullarını ve buna karşı bir grev girişiminde bulunmalarını anlatan Fransız Émile Zola’nın *Germinal* (1885), bir taş ustasının üniversiteye girme mücadelesini ve bunun sınıfsal nedenlerle trajik biçimde engellenmesini anlatan İngiliz Thomas Hardy’nin *Adsız Sansız Bir Jude* (*Jude the Obscure*, 1895) ya da işçi sınıfından eğitimsiz bir annenin, oğlunun tutuklanmasının ardından siyasileşme sürecini betimleyen Rus Maksim Gorki’nin *Ana* (*Mat*, 1906) gibi proletarya edebiyatı eserlerinin ortak noktası bir “kahraman”larının veya başkışilerinin olmasıdır. Anlatı, mensubu olduğu işçi sınıfını temsil eden bu kahraman eksenli gelişir.

Yengeç Konserveleme Gemisi’nde ise “bireysel kahramanlar” yerine “kolektif kahramanlar” vardır. Bu yüzden ana karakterler özel isimleriyle değil, meslek isimleriyle (işçi,

balıkçı, miço, tayfa, ateşçi, üniversiteli, eski madenci, kama-rot, aşçı, gemi hekimi, marangoz, kavasaki teknesi reisi, kaptan, şirket mümessili, ustabaşı, savaş gemisi komutanı vb), yöresel, ulusal ve etnik kimlikleriyle (“Şibauralı”, Çinli, Rus), belirleyici şahsi özellikleriyle (“Kekeme”) veya geçmişteki birtakım edimlerinden hareketle kendilerine takılmış lakaplarla (“Hava Basma Lan”) anılırlar.

Adı olanlar ise, ya işçi şefi Asakava gibi işçi sınıfının en üst katmanındadır, ya da gemide aşırı çalış(tır)ılma temposuna dayanamayıp saklanan, bulunduğu da türlü türlü işkencelere maruz bırakılan miço Miyaguçi gibi en alt katmanında... Fakat özel ismin kullanıldığı en kritik kırılma noktası fabrika-gemideki kötü çalışma koşullarından ötürü hastalanıp ölen bir balıkçının cenaze sahnesidir. Bu özel isim kullanımı Komori Yöiçi'nin de işaret ettiği gibi işçilerin bilinçlenmeye ve organize olmaya başlamasının simgesel bir ifadesidir. “Kekeme” cenazede kırık dökük fakat etkileyici sözlerle icra ettiği “esinleyici konuşması”nda ölen balıkçı Yamada'nın adını defalarca zikredecektir.*

Yani, “Kekeme” balıkçının, kendilerinin “köle” gibi “ölümüne” çalış(tırıl)makta olduklarını ve Yamada'nın aslında bu “kölece” çalış(tırıl)ma yüzünden katledildiğini tespit etmesi manidardır. “Kekeme”, parçalanmış sözlerle içinde buldukları durumun “adını koyar”. Yazarın ölen balıkçıya bir “özel ad” (Yamada) vermesiyle, “Kekeme”nin içinde buldukları durumu “adlandırması” (ölümüne, kölece çalıştırılma sonucu katledilme) birbiriyle örtüşür, birbirini tamamlar.

* Komori, Yöiçi, “Introduction”, Kobayaşı Takici, *The Crab Cannery Ship and Other Novels of Struggle*, Željko Cipriš (Çev.), University of Hawaii Press, Honolulu, 2013. s. 9.